

Келісілді

РҮР координаторы: Идрис М.Қ
МҮР координаторы: Аскарова Э.С.
ДР координаторы: Болатова А. Ж.
«29» қараша 2024

Бекітілді

№ 81 Халықаралық «Astana English School»
мектебінің директоры Картаева Т.Ж.
«29» қараша 2024

Академиялық адалдық саясаты

№ 81 Халықаралық «Astana English School» мектебі

Құрастырылды Қыркүйек, 2020

Өңделді және Ақпан, 2023

толықтырылды

Сәуір, 2024

Қараша, 2024

Құрастырғандар С. Серкебаева, А. Болатова, А. Исакова

Өңдеп,
толықтырғандар

С. Серкебаева, А. Болатова, А. Исакова, Э. Аскарова, М. Идрис,
А. Жакилина

Kіріспе

Astana English School өзінің миссиясы мен қызметінің негізгі элементі ретінде академиялық адалдыққа ұмтылады. Сондықтан, AES қауымдастығының барлық мүшелері академиялық адалдықты көрсетіп, академиялық адалдық саясатына сәйкес келеді деп күтілуде. Кез келген академиялық қателік жағдайында Жалпы ережелерде көрсетілгендей ХБ саясаты қолданылады: Дипломдық бағдарлама. ХБ негізгі ережелерінің бірінде: «Академиялық тәртіпсіздік жағдайында диплом берілмейді» делінген. Академиялық адалдықтың жетекші принципін білім берудегі бірнеше қарапайым тұжырымдамалардан құрастырылған деп қарастыруға болады, олар бастауыш сыныптар бағдарламасы (РҮР) кезінде ерте басталуы мүмкін, орта жылдық бағдарлама (МҮР) кезінде нығайтылуы және кейінірек Диплом арқылы бекітіледі. Бағдарлама (DP).

Академиялық адалдық саясатының мақсаты

- әділдікті сақтау
  - Сенім мен сенімділікті күшіту үшін
- € Басқа адамдарды құрметтеу

Академиялық адалдық және ХБ оқушының моделі

AES академиялық адалдық саясатын жүзеге асыру қауымдастықтың барлық мүшелерін принципті болуға шақырады, ол ХБ оқушы профиліне сәйкес, олар «біздің әрекеттеріміз бен олардың салдары үшін жауапкершілікті» өз мойнына ала отырып, «адал және адалдықпен әрекет етуді» талап етеді (ІВ, 2013, р. 21).

Академиялық адалдық бұзу түрлері

Академиялық адалдық бұзу бұл ережені бұзу және мыналарды қамтиды, бірақ олармен шектелмейді. (ІВ, 2014):

<i>Плагиат</i>	басқа адамның идеяларын, сөздерін немесе жұмысын дұрыс, анық және айқын мойындаусыз әдейі немесе байқаусызда көрсету.
<i>Жұмыстың қайталануы</i>	әр түрлі бағалау құрамдас бөліктері үшін бір жұмысты көрсету
<i>Саботаж</i>	басқалардың жұмыс істеуіне жол бермеуге немесе дұрыс емес мінез-құлықпен сабақты тоқтатуға тырысады. Сондай-ақ, бұған кітапхана кітаптарының беттерін жұлып алу және басқа адамдардың эксперименттік (зертханалық) жұмыстарына қасақана зиян келтіру жатады.
<i>Сыйақы</i>	ақшаға дұрыс тест жауаптарын алу.
<i>Сөз байласу</i>	алдау мақсатында бірлесіп жұмыс жүргізу. Мысалы, жауаптарды салыстыру үшін онлайн емтихан кезінде достарыңызға хабарлама жіберу
<i>Академиялық адалдықты бұзу</i>	басқаларды алдауға көмектесу; мысалы, басқа біреудің орнына жауаптарын көшірсін немесе емтихан тапсырсын.
<i>Өтірік айту</i>	Мұғалімге жалған ақпарат беру. Мысалы, жұмысты басқаларға қарағанда кеш тапсыру үшін жалған сылтаулар.
<i>Деректерді бұрмалау</i>	Жұмыстағы деректерді, ақпаратты немесе сілтемелерді бұрмалау немесе гипотезаны растау үшін жоқ деректерді көрсету. Мысалы, сіз эксперименттік ғылым сабағын жасайсыз. Сізде бір гипотеза болды, бірақ эксперимент басқа нәтиже көрсетті. Бірақ сіз өз гипотезаңызды дәлелдеп, бұрмаланған (шын емес) деректерді жазуды шешкіңіз келеді. Немесе сіз қате авторды келтіресіз. Бұл әрекет академиялық тәртіп бұзушылық ретінде есептеледі.

<i>Емтиханда тәртіп бұзу</i>	мысалы, емтиханға рұқсат етілмеген материалды қабылдау, емтиханды бұзатын немесе басқа үміткерлерді алаңдататын мінез-құлық немесе басқа үміткермен сөйлесу.
<i>Үміткер үшін әділетсіз артықшылыққа ие болатын немесе басқа кандидаттың нәтижелеріне әсер ететін басқа да академиялық адалдық бұзу әрекеті</i>	Үміткер үшін әділетсіз артықшылыққа ие болатын немесе басқа кандидаттың нәтижелеріне әсер ететін басқа да академиялық тәрәп бұзу әрекеттер

Жасанды интеллектті қолдану

Жасанды интеллектті пайдалануға мектеп тыйым салмайды, өйткені ол білімнің жаңа түрін алудың инновациялық құралы. Зерттеу тақырыбын зерттеуде ЖИ пайдалану ХБ құндылықтарына қауіп төндірмейді; дегенмен, студенттер этикалық принциптерді ұстануы және алынған ақпаратты дұрыс келтіріп, парафраза жасауы, тырнақшаға алуы және ЖИ жасаған мәтінге, суретке немесе графикке сәйкес сілтеме жасауы керек. Егер ол орындалмаса, оқушылар академиялық адалдық тәртіп бұзғаны үшін іс-шара қолданады. ЖИ көмегімен дайындаған материалға қалай сілтеме жасау керек, АРА форматындағы В қосымшасын қараңыз.

«ЖИ құралдары ХБ бағалайтын негізгі принциптерге қауіп төндірмейді». Оқушылар тақырыпты зерттейді деп күтілуде және бүгінгі технологияның арқасында бұл интернеттен іздеуден бастау керек.

Мектептің рөлі

AES бастауыш, орта және жоғары сынып оқушылары мен мұғалімдеріне жан-жақты академиялық адалдықты көрсету үшін қажетті білім мен дағдыларға қатысты қолдау көрсетеді. Қолдау келесі элементтерді қамтиды:

- Білімнің табиғаты, қалыптасуы және қолданылуына арналған семинарлар.
- Академиялық сұрау және зерттеу әдістемесіне қатысты семинарлар.
- Тренинг сабақтарын дұрыс дәйеккөз және сілтеме жасау.
- Тиімді сілтеме және дәйеккөз (2022) және APA Manual 7-ші басылымы (2021) сияқты көмекші материалдарға дұрыс сілтеме және дәйеккөз жасау.
- Оқытушылар құрамының академиялық адалдыққа қатысты курстағы арналары.
- Мектеп оқытушыларының сұрауы бойынша жеке қолдау.
- Академиялық адалдық саясаты және академиялық адалдыққа қатысты басқа көмекші материалдар оқушылаға, ата-аналарға және мұғалімдерге тұрақты негізде жеткізіледі.

Мұғалімдер басқа адамдар дайындаған тірек материалдарды пайдалана отырып, авторлық құқық нормаларына сәйкес келуге тырысады.

AES академиялық адалдыққа ықпал ететін тәжірибелерді үздіксіз дамытуға ұмтылады. Мұғалімдер әр уақытта тиісті академиялық мінез-құлықтың үлгісін көрсетуі және кез келген академиялық адалдық бұзушылықтарға жауап беруі керек. Жағдайға байланысты іс-шара немесе ескерту тиісті жауап болуы мүмкін. Дегенмен, ережелерді елеулі түрде бұзған немесе қайталанатын жөнсіз мінез-құлық жағдайында бұл мәселе мектеп басшысына және РҮР, МҮР және ДР координаторларына әрі қарай қарастыру үшін хабарланады. Мектеп плагиатты анықтау бағдарламалық құралын, Turnitin бағдарламасын үнемі пайдаланады

Оқушылардың жауапкершілігі

Оқушылар әрқашан академиялық адалдықты көрсетуі керек. Егер олар тиісті оқу тәртібі туралы сенімсіз немесе шатасса, олар мұғаліммен дереу байланысып, олармен мәселе бойынша кеңесуге жауапты.

Академиялық адалдықты бұзғаны үшін тәртіптік іс жүргізу

Академиялық адалдықты бұзуға қатысты кез келген күдік тергеуді және ықтимал кейінгі академиялық тексеруді, тәртіптік тыңдауды және жазалауды ынталандырады. Академиялық қателікке күдікті оқушылардан ХБ координаторлар нақты мәселеге қатысты хабарламасынан кейін 48 сағат ішінде шағымға қатысты жазбаша мәлімдеме беруі қажет. Оқушы өтініш беруден бас тартса да, оқушының ережелерді бұзғаны туралы тергеу және шешім жалғасады.

Олай болса, қателіктің ауырлық дәрежесіне сәйкес келесі жазалардың әрқайсысы қарастырылуы мүмкін:

1-ші деңгейдегі бұзу (бірінші рет)	2-ші деңгейдегі бұзу (екінші рет)	3-ші деңгейдегі бұзу (үшінші рет)	4-ші деңгейдегі бұзу (төртінші рет)
Оқушыға ескерту хат беріледі	Академиялық адалдық тәртіп бұзушылық туралы есепті толтырудың ресми тәртібі (Қосымшаны қараңыз).	Академиялық адалдық бұзу әрекеті туралы есеп ата-аналарға жіберіледі	Педагогикалық кеңесті ұйымдастыру
Салдары: Оқушы түсініктеме жазып, басқа жұмысты тапсырады.	Салдары: Бағаны 50% төмендету	Салдары: Осы тапсырмаға баға қойылмайды. Жұмыс қабылданбайды	Салдары: Оқушыға мектеп емтихандарын тапсыруға шектеу қойылады да және осы оқу жылында қайтадан оқуы қажет

Оқушылардың құқықтары:

Академиялық адалдықты бұзған оқушыларға тәртіптік іс жүргізу кезінде оларға еріп жүретін және көмектесетін бір қорғаушыны (мұғалім немесе ата-ана) таңдауға рұқсат етіледі. Оқушы оның кім болатыны өзі шешеді.

Саясатты қарастыру

Қабылдау саясаты жыл сайынғы мектептің мұғалімдері мен әкімшілігімен талқыланады және түзетіледі.

Библиография

APA style 7th edition handbook. <https://www.isu.edu/media/libraries/student-success/tutoring/handouts-writing/using-sources/APA7-Style.pdf>

International Baccalaureate Organization (2013). *IB learner profile in review: Report and recommendation*. Cardiff, UK: IB.

International Baccalaureate (2022). *Effective Citing and Referencing*. Cardiff, UK: IBO.

Қосымша А

Плагиатты болдырмау жолдары

Біз жоғарыда академиялық тәртіп бұзушылықтың негізгі түрлерін атап өттік. Алайда жиі кездесетін әрекеттердің бірі плагиатқа жатады. Сондықтан Grammarly (n.d.) бойынша плагиат түрлерін анықтаған жөн.

Толық плагиат. Бүкіл мәтінді дереккөзден көшіру немесе біреуден сізге жазбаша тапсырма жазуды сұрау толық плагиаттың мысалы болып табылады. Бұл біреудің идеяларын ұрлау және оны өз идеяңыз ретінде пайдалану әрекеті

Тікелей плагиат. Оны толық плагиат деп те атауға болады. Айырмашылық тек көшірілген мәтіннің көлемінде. Бүкіл қағаз толығымен плагиатпен ұрланғанымен, мәтін жартылай көшіріліп, авторға сілтеме немесе сілтемесіз көшірілгенде тікелей плагиат орын алады.

Плагиатты қайталау. Бұл біреудің сөзін қайталап айтып, оны өз сөзіңізбен жазу әрекеті; дегенмен, сіз автордың идеясын мойындамайсыз. Бұл плагиаттың жиі кездесетін түрлерінің бірі және көптеген студенттер плагиат жасамайды деп ойлайды. Дегенмен, бұл тікелей плагиаттың бір түрі.

Өзін-өзі плагиат. Сіз өзіңізді де плагиат жасай аласыз. Бір қағазды екі немесе одан да көп рет жіберсеңіз немесе қайта пайдалансаңыз, өздігінен плагиат орын алуы мүмкін. Бұған жол бермеу үшін бұрынғы жазбаша жұмысыңызды дұрыс келтірсеңіз болғаны.

Патчворк плагиаты. Бұл құқық бұзушылық жазушы біреудің сөзін өз сөзімен араластырғанда орын алады, осылайша оқырманды бұл идеяны өзі шығарған деп санайды.

Дереккөзге негізделген плагиат. Бұл жағдайда жазушы дереккөздерді жаңылыстырады. Мысалы, ақпарат алынбаған дереккөздерге сілтеме жасау немесе негізгі дереккөз ретінде қосымша дереккөздерге сілтеме жасау.

Кездейсоқ плагиат. Плагиаттың кең таралған түрлерінің бірі – жазушының кездейсоқ

плагиат жасауы. Мысалы, дереккөздерге сілтеме жасауды ұмыту немесе дәйексөздерді қою, дұрыс емес сілтеме жасау. Бірақ бұл да тапсырманың орындалмауы.

Плагиаттың салдары. Сайып келгенде, бұл формалардың барлығы студент немесе жазушы тапсырманы орындамай, нөлдік баға алуы, пәнді тапсыра алмауы және бүкіл тоқсан бойы бағалануы мүмкін емес немесе студент академиялық адалдық саясатын елемейтін болса, тіпті жұмыстан шығарылуы мүмкін ауыр зардаптарға әкеледі.

Қосымша В

APA формат

Плагиатқа жол бермеу үшін жұмысыңызға сілтеме жасау, сілтеме жасау және пішімдеу кезінде кейбір халықаралық жазу стандарттарын сақтау өте маңызды. Биыл AES APA стилін қолдануды шешті.

APA (Американдық психологиялық қауымдастық) бұл стильді 1929 жылы әлеуметтік ғылымдарды зерттеушілер тобы ғылыми жұмыстарды ұйымдастыру және оқуды жеңілдету үшін стандартты ережелер мен нұсқауларды белгілеген кезде жасады. Сол уақыттан бері ол өзгертіліп, нұсқаулыққа айналды. Ең соңғы APA 7-ші басылымы 2020 жылы жарық көрді. APA жазу форматы «жазушының игілігі үшін құжаттарды стандарттайды. оқырман, шолушы, бағалаушы...» (Харт, 2019). Плагиатқа жол бермеу және AES және IB академиялық адалдық саясатын сақтау үшін жазбаша жұмыс немесе PowerPoint презентацияларын жасау кезінде дереккөздерге сілтеме жасағанда APA ережелерін сақтауымыз керек. Бір, екі немесе бірнеше авторлары бар жарияланған және онлайн кітаптар, академиялық және академиялық емес журналдар, веб-сайттар, суреттер, суреттер және бейнелер сияқты әртүрлі дереккөздер бар. Ақпаратты алу үшін осы немесе басқа дереккөзді пайдаланған сайын оған сілтеме жасау қажет. APA сілтемесі мәтін ішіндегі дәйексөздер мен сілтемелер сияқты екі компонентті қажет етеді.

APA in-text citations.

Жазушы біреудің идеяларын немесе жұмысын пайдаланған кезде, APA нұсқауларына сәйкес дереккөзге немесе авторға сілтеме жасау өте маңызды. Мәтіндегі дәйексөз мұны жасауға көмектеседі және автор мен жарияланған дереккөздің жылын көрсету керек. Мәтіндегі дәйексөздер жақша және баяндауыш болуы мүмкін (3-кестені қараңыз).

Кесте 3.*APA мәтіндік дәйексөздері*

Жақша ішіндегі дәйексөз	Баяндауыш дәйексөз
Бір уақытта екі тілді үйрену өмірдің әртүрлі салаларында табысқа жетуге көмектеседі (Dossantos, 2019).	Dossantos (2019) екі тілді қатар үйрену өмірдің әртүрлі салаларында табысқа жетуге көмектесетінін мәлімдеді

Ескерту. 3-кестеде APA мәтіндік дәйексөздердің екі түрін көрсетіледі. Жақшадағы дәйексөздер әрқашан сөйлемнің соңына жақша ішінде қойылады, ал баяндаулар басында болуы мүмкін, ал ортасында авторды емес, жақшаға тек жылды қоясыз.

Source: Adapted from the APA 7th edition guide.

APA стиліндегі сілтемелер

APA-да сілтемелер жазбаша жұмыстың соңында орналастырылады және қағазда келтірілген дереккөздерді көрсетеді. Мысалы, Досантоның мақаласының жоғарыда аталған мәтіндік дәйексөздеріне сілтеме келесі түрде көрсетіледі:

Dos Santos, M. L. (2019). Ағылшын тілінде екі тілді білім беру: балаларын қос тілді бастауыш мектептерге тіркейтін ата-аналардың күтуі. *International Journal of Instruction*, 12(4), 747-766. <https://eric.ed.gov/?id=EJ1230100>

Байқағаныңыздай, сілтеме ілулі шегініспен басталады; сондықтан APA-да негізгі пішімдеу ережелерін білу және түсіну өте маңызды. Сілтемелер алфавиттік ретпен берілуі керек.

APA мәтіндік дәйексөздері мен сілтемелерін практикалық қолдануды ұсыну үшін APA-да әртүрлі дереккөздерге сілтеме жасау әдісімен таныстыратын келесі кестелерді қараңыз.

Кесте 4.

Бір авторы бар кітапқа сілтеме жасау.

Мәтіндегі дәйексөздер	Сілтемелер			
Құнанбаев (1819/2020)	Author's surname, first and second initials Автордың тегі және бірінші, екінші инициалдары	Year of publication Шығарылған жылы	<i>Book title with Italics</i> <i>Кітаптың атауы курсивпен</i>	Publisher Баспасы Немесе электрондық сілтемесі
	Құнанбаев, А.	(1819/2020).	<i>Қара сөздер</i>	Алматы кітап
	Құнанбаев, А.(1819/2020). <i>Қара сөздер.</i> Алматы кітап			

Ескерту. 4-кестеде мәтін ішіндегі дәйексөз және бір авторы бар кітапқа сілтеме берілген.

Дереккөз: АРА 7-ші басылым нұсқаулығынан бейімделген

Кесте 5.

Екі авторы бар кітапқа сілтеме жасау.

Мәтіндегі дәйексөздер	Сілтемелер			
Narrative citation: Ақпаева and Лебедева... (2019) Parenthetical citation (Ақпаева & Лебедева, 2019)	Authors surnames, first and second initials Авторлардың тегі және бірінші, екінші инициалдары	Year of publication Шығарылған жылы	<i>Book title with Italics</i> <i>Кітаптың атауы курсивпен</i>	Publisher Баспасы Немесе электрондық сілтемесі
	Ақпаева, А. Б. & Лебедева, Л. А.	(2019).	<i>Математика. Учебник 1 часть</i>	Алматы кітап
	Ақпаева, А. Б. & Лебедева, Л. А.(2019). <i>Математика. Учебник 1 часть.</i> Алматы кітап			

Ескерту. 5 кестеде мәтін ішіндегі дәйексөз және екі авторы бар кітапқа сілтеме берілген.

Дереккөз: АРА 7-ші басылым нұсқаулығынан бейімделген

Кесте 6.

Үш немесе одан да көп авторлары бар кітапқа сілтеме жасау.

Мәтіндегі дәйексөздер	Сілтемелер			
Ахметова et al. (2017)	Authors' surnames, first and second initials Авторлардың тегі және бірінші, екінші инициалдары	Year of publication Шығарылған жылы	<i>Book title with Italics</i> <i>Кітаптың атауы курсивпен</i>	Publisher Баспасы Немесе электрондық сілтемесі
	Ахметова, С., Ибраева, А., Құлымбетова, А., Мағзұмова, А., Марқабаева, А.	(2017)	<i>Қазақстан тарихы - Оқулық</i>	https://textbooks.nis.edu.kz/product/история-казахстанаөучебник/?land=kk
	Ахметова, С., Ибраева, А., Құлымбетова, А., Мағзұмова, А., Марқабаева, А. (2017). <i>Қазақстан тарихы - Оқулық</i> . https://textbooks.nis.edu.kz/product/история-казахстанаөучебник/?land=kk			

Ескерту. 6 кестеде мәтін ішіндегі дәйексөз және іш немесе үштен көп авторы бар кітапқа сілтеме берілген.

Дереккөз: АРА 7-ші басылым нұсқаулығынан бейімделген

Кесте 7.

Академикалық мақалаға сілтеме жасау

In-text citation /мәтін ішіндегі дәйеккөздер	References /Сілтемелер						
Молдабаева (2021)	Author's surname, first and second initials Автордың тегі және бірінші, екінші инициалдары	Year of publication Шығарылған жылы	Article's title Мақаланың атауы	<i>Journal name in Italics</i> <i>Журналдың атауы курсивпен</i>	Volume number with italics Тираж номері курсивпен	Pages number Парақтардың нөмерлерін	DOI (Digital Object identifier) DOI (сандық нысан идентификаторы) немесе сілтеме
	Молдабаева, Н. Е.	(2021),	Заман талабына сай білім беру жүйесіндегі жаңашылдық	<i>Ustaz tilegi</i>	436	28-35	https://ust.kz/word/maqala_zaman_talabyna_sai_bilim_bery_juiesindegi_jangasyldyq-277186.html
	Молдабаева, Н. Е. (2021). Заман талабына сай білім беру жүйесіндегі жаңашылдық. <i>Ustaz tilegi</i> , 436, 28-35. https://ust.kz/word/maqala_zaman_talabyna_sai_bilim_bery_juiesindegi_jangasyldyq-277186.html						

Ескерту. 7 кестеде мәтіндегі дәйексөз және академиялық мақалаға сілтеме берілген.

Дереккөз: АРА 7-ші басылым нұсқаулығынан бейімделген

Кесте 8.*Веб-сайтқа сілтеме жасау*

In-text citations/мәтін ішіндегі дәйеккөздер	References /Сілтемелер				
<p>Kyrtis, L. (2023)</p> <p>Немесе автор болмаса, онда сайттың атауын жазасыз.</p> <p>International Baccalaureate (2023)</p>	<p>Author's surname, first and second initials or Organization name Автордың тегі және бірінші, екінші Инициалдары немесе ұжымның атауы</p>	<p>Year, Month and Day of publication Шығарылған жылы, айы, күні</p>	<p><i>Title italicized</i> <i>Атауы курсивпен</i></p>	<p>Website name Вебсайттың атауы</p>	<p>URL link сілтеме</p>
	<p>Kyrtis, L.</p>	<p>(2023, June 6)</p>	<p><i>MYP Exhibition 2023</i></p>	<p>International Baccalaureate</p>	<p>https://www.ibo.org/programmes/middle-years-programme/myp-exhibition/</p>
	<p>Kyrtis, L. (2023, June 6). <i>MYP Exhibition 2023</i>. International Baccalaureate. https://www.ibo.org/programmes/middle-years-programme/myp-exhibition/</p>				

Ескерту. 8-кестеде веб-сайтқа арналған мәтіндік дәйексөз және сілтеме берілген

Дереккөз: АРА 7-ші басылым нұсқаулығынан бейімделген

Кесте 9.

Суретке сілтеме жасау

In-text citations/мәтін ішіндегі дәйеккөздер жазба жұмыста	References /Сілтемелер					
Figure 1 Primary Years Programme model. <i>Note.</i> From <i>Primary Years Programme model</i> . [Image] by the International Baccalaureate Organization, 2019. https://www.ibo.org/globalassets/new-structure/icons-and-logos/images/pyp-model-en.png	Author's surname, first name initial Автордың тегі және бірінші инициалы	Year of publication Шығарылған жылы	Image title in Italics Суреттің атауы курсивпен	Format in square brackets Медиа түрі шаршы жақшалар	Website title Вебсайтың атауы	webLink Сілтеме
In the slide Слайдта	International Baccalaureate Organization	(2023)	<i>Primary Years Programme model</i>	[Image]	ibo.org	https://www.ibo.org/globalassets/new-structure/icons-and-logos/images/pyp-model-en.png
Figure 1. Primary Years Programme model. Retrieved from International Baccalaureate Organization, 2019. https://www.ibo.org/globalassets/new-structure/icons-and-logos/images/pyp-model-en.png Copyright, 2023	International Baccalaureate Organization. (2023). <i>Primary Years Programme model</i> . [Image]. ibo.org. https://www.ibo.org/globalassets/new-structure/icons-and-logos/images/pyp-model-en.png					

Ескерту. 9-кесте мәтін ішіндегі сілтемені және мәтіндегі және слайдтағы суретке сілтемені көрсетеді

Дереккөз: АРА 7-ші басылым нұсқаулығынан бейімделген

AI сілтемесі.

ChatGPT немесе басқа ЖИ бағдарламалық құралын колдансаңыз, бағдарламалық құрал атауын және жылын жазу керек, мысалы, (Open AI, 2023). Содан кейін осы дәйексөзге дұрыс сілтеме жасаңыз

Open AI. (2023). Chat GPT (14 наурыз нұсқасы) [Large Language Model]. <https://chatopenai.com/chatAPA> formatting rules.

APA форматының жалпы ережелері

Жазбаша жұмыс екі интервал болуы керек

- Шектер барлық жағынан 1 дюйм болуы керек
- әрбір абзацтың бастапқы жолына 0,5 дюйм шегініс қажет
- Times New Roman 12 өлшемді қаріпті пайдаланыңыз
- Бет нөмірлерін әрбір бетке, тіпті қағаздың жоғарғы оң жақ бұрышындағы мұқаба бетіне де енгізіңіз
- Аспалы шегініс 1,27 см

APA headings/атаулары.

APA-да деңгейлерге сәйкес тақырыптардың атауын сақтау маңызды.

Деңгей	Формат	Мысал
1	Ортаға қойылған, Қалың, Тақырыптық регистр	Олимпиадалық спорт түрлері
2	Біркелкі, солға, қалың, тақырып регистрі	Қысқы спорт түрлері
3	<i>Біркелкі, сол жақ, қалың, курсив, тақырып регистрі</i>	<i>Шаңғыы тебу</i>
4	Шегініс, Қалың, тақырып регистрі, нүктемен аяқталады.	Тау шаңғысы. Мәтін тақырыптан кейін бірден басталады.
5	<i>Шегініс, Қалың, курсив, Тақырып регистрі, Аяқтау with Period.</i>	

APA Cover Page/ Мұқаба беті

APA-да мұқаба беті екі интервалмен және жоғарғы оң жақ бұрышта 1 санымен нөмірленген.

The first line is the title of the paper in bold and centered. Көлік жүйілері

Second line: student's or author's name (not in bold)

Айызере Серкебаева

Third line: Affiliation, name of organization

Astana English School

Fourth line: Discipline title

Қазақ тілі

Fifth line: Teacher's or instructor's name

Ажар Искакова

Sixth line: Month, day, and Year

24 қаңтар, 2024

Кеңестер. Жақсы қағаз шығару үшін ресми сенімді дереккөздерді пайдаланыңыз, мысалы, goodlescholar сайтынан тиісті ақпаратты табыңыз

Қосымша С*Академиялық адалдық бұзу туралы акт*

Student's name/Оқушының аты: _____ Grade/Сынып: _____	
Subject/Пән: _____	Assignment/Тапсырма: _____
Description of the case/Оқиғаның сиппатамасы: _____ _____ _____ _____	
Student's Explanation/Оқушының түсініктемесі: _____ _____ _____ _____ _____	
Date/Дата: _____	Student's Signature/Оқушының қолы: _____
Teacher's signature/Мұғалімнің қолы: _____	
Resolution/Шешілуі: 	

Қажет болса, көбірек жазу үшін бос қағазды пайдаланыңыз

Қосымша D*Академиялық адалдықтың негізгі терминдері*

Академиялық адалдық	білім берудегі жетекші қағида және басқалар бізге жеке тұлға ретінде сенім арта алатын жауапты түрде әрекет етуді таңдау. Бұл заңды, шынайы және адал ғылыми жұмысты өндіруде этикалық шешімдер қабылдау және мінез-құлық үшін негіз болып табылады.
Мектепті нашар басқару	В World School немесе IB World School-мен байланысты жеке тұлғаның ХБ ережелері мен ережелерін бұзатын және ХБ емтихандары мен бағалауларының тұтастығына қауіп төндіретін әрекеті. Бұл бағалау компоненті немесе емтихан аяқталғанға дейін, оның барысында немесе аяқталғаннан кейін болуы мүмкін.
Оқушының академиялық адалдық бұзу тәртіпсіздігі	Оқушының немесе басқа біреудің бағалаудың бір немесе бірнеше құрамдас бөліктерінде әділетсіз артықшылықтарға ие болуына әкелетін әдейі немесе байқаусызда жасалған мінез-құлық. Басқа оқушыға зиян келтіруі мүмкін мінез-құлық та академиялық тәртіпсіздік ретінде қарастырылады. Ол сондай-ақ IB емтихандары мен бағалаулардың тұтастығына қауіп төндіруі мүмкін кез келген әрекетті қамтиды, ол бағалау немесе емтихан аяқталғанға дейін, оның барысында немесе аяқталғаннан кейін қағазға негізделген немесе экранда болады. Бұған мектептегі, мектептен тыс және желідегі мінез-құлық кіреді.
Бұрын-соңды болмаған немесе төтенше оқиғалар	Оқушылардың академиялық адалдық бұзу тәртіпсіздігі немесе ХБ әдеттегі процедураларынан және/немесе тәжірибесінен тыс мектепті дұрыс қолданбау оқиғалары.
Ықтималдықтар балансы тәсілі	«Ықтималдық тепе-теңдігі» мәселе бойынша тиісті сараптамасы бар шешім қабылдаушы(лар) оқиғаның немесе есептің орын алмау ықтималдығынан жоғарырақ екеніне сенімді екенін білдіреді. Ол негізді күмән тудырмайтын дәлелдер болмаған жағдайда, студенттің академиялық қатесі немесе мектепті дұрыс басқаруы туралы болжамды жағдай бойынша жаза қолдану туралы шешім қабылдағанда қолданылады.
Мүдделер қақтығысы	Бұл адамның бір рөлде пайымдау немесе әрекет ету қабілеті басқа рөлге немесе қарым-қатынасқа қатысуының әсерінен бұзылған немесе басқаша әсер етуі мүмкін болған жағдайда орын алады. Жеке тұлғаға өз жағдайын пайдаланудың немесе нақты пайда алудың қажеті жоқ, қаржылық немесе басқа, бәсекелес мүдделер әлеуеті және/немесе құнсызданған пайымдаулар немесе орынсыз ықпалды қабылдау да мүдделер қақтығысы болуы мүмкін.